



Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Saksbehandler: Hildegunn Bjørgen
Direkte tlf.: +47 21 04 58 70

Vår ref.: 15/6301-9
Deres ref.:

Vår dato: 01.09.2017
Deres dato:

Høringssvar forslag til endringer i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen

Vi viser til høringsutkast fra Kunnskapsdepartementet av 04.05.2017 med forslag til endringer i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen.

Kulturrådet anerkjenner behovet for å forandre den yrkesfaglige tilbudsstrukturen ved å etterspørre innspill fra ulike råd og utvalg, og fra fagpersoner i feltet. Vi er også positive til måten arbeidet ble organisert på. Kulturrådet går ikke inn på konkrete tilbakemeldinger slik dette er etterspurt i høringsrunden, men gir innspill på et mer overordnet nivå.

Vi viser også til Kulturrådets tidligere engasjement og innspill til Ludvigsen-utvalgets delutredning «Elevenes læring i fremtidens skole» og sluttrapport «Fremtidens skole», forslag til forskrifter om rammeplan for femårige grunnskolelærerutdanninger – og sist, men ikke minst, til høringssvaret til den generelle delen av læreplanen.

Kulturrådet har ansvaret for implementeringen av UNESCOs konvensjon av 2003 om vern av den immaterielle kulturarven i Norge. Vi har kontakt med mange og ulike aktører i feltet, både med institusjoner og enkeltaktører som er med å videreføre kunnskap knyttet til små håndverksfag.

1. Fagenes plass i strukturen

Kulturrådet var med i Yrkesfaglig utvalg for immateriell kulturarv og verneverdige fag som arbeidet på oppdrag for Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet. Utvalget skulle besvare et tredelt mandat:

1. Vurdere dagens kriterier for om et fag er verneverdig, og å foreslå endringer om det var behov for det
2. Vurdere og foreslå mulige løsninger knyttet til å etablere en mer tydelig og enhetlig utdanningsstruktur for de små verneverdige fagene



3. Foreslå en varig ordning for forvaltning av de små verneverdige fagene

Rapporten fra utvalget ble levert 1. mars 2016 og het «Lenge leve tradisjonshåndverket». Kulturrådet merker seg at høringen som departementet åpnet 2. mai 2017 vedørende fag- og yrkesopplæringen i hovedsak handler om punkt to i mandatet som gjelder strukturendringer, i tillegg til navneendringer. Etter Kulturrådets vurdering er dette svært uheldig. Som det ble pekt på i rapporten, er hovedutfordringen for de små og verneverdige fagene knyttet til fagenes plass i dagens struktur. De grepene som departementet har gjort, vil etter vår mening hverken bedre tilbudet eller øke rekrutteringen til de små håndverksfagene. Rapporten understreker at dette er fag som staten bør ta et spesielt ansvar for.

2. Sikre god kompetanse i framtiden

Kulturrådet mener at den helhetlige tilnærmingen i rapporten fra yrkesfaglig utvalg for immateriell kulturarv og verneverdige fag er en fruktbar inngang til å foreta endringer av tilbudsstrukturen som omfatter små håndverksfag/små og verneverdige fag. Brorparten av de små håndverksfagene, slik de er definert i rapporten, er viktig kunnskap for Norge, også i framtiden. Dette er kunnskap som ikke kan måles i tilbud og etterspørsel, men som representerer en viktig del av vår kulturarv og som staten har et særlig ansvar for, jf. UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven av 2003. Etter Kulturrådets mening vil et godt tilrettelagt utdanningsystem, slik det er skissert i rapporten fra yrkesfaglig utvalg, bidra til å sikre den framtidige kunnskapen på feltet.

Rapporten peker på at dersom vi skal sikre god kompetanse i framtiden, må det legges til rette for at elever får best mulig oppfølging gjennom utdanningsløpet på videregående. Rapporten peker videre på at det må legges til rette for fleksible løsninger relatert til elevenes alder, sikre optimal bruk av ressurser i og utenfor skolesystemet og sørge for gode økonomiske ordninger for bedrifter som tar inn lærlinger innen disse fagene. Kulturrådet anbefaler at staten legger til rette for et godt organisert utdanningsløp som tar hensyn til utfordringer for elever og lærlingebedrifter, slik det er foreslått i rapporten fra utvalget.

Utvalget foreslo også å endre navn på den forsterkede støtteordningen «små og verneverdige fag» til «tradisjonshåndverk» eller «tradisjonshåndverksfag». I rapporten er navneendringsforslaget knyttet til benevnelse på de fag som kommer inn under dagens ordning, mens Kunnskapsdepartementet har gitt selve utdanningsprogrammet dette navnet. Kulturrådets vurdering er at dette er uheldig og at navneendringen ikke vil appellere til målgruppen og heller ikke lede til økt rekruttering til disse fagene. Kulturrådet anbefaler at en eventuell navneendring knyttes til endringsforslagene i rapporten fra yrkesfaglig utvalg.

3. Håndverk - et basisfag i grunnskolen

Rapporten peker på at satsingen på praktiske og estetiske fag må starte allerede i barnehagen og videreføres gjennom grunnskolen slik at grunnlaget for valg av yrkesretning og ikke minst at de praktiske kunnskapene til elever som starter en videregående opplæring blir best mulig. Utvalget understreket også at det bør bli lagt vekt på nettopp dette aspektet i arbeidet med framtidens skole. Gjennom en slik satsing vil elever bli en ressurs i praksisperioden som både lærlingebedriften og den enkelte elev vil dra nytte av – til det beste for samfunnet og samfunnsutviklingen. Dette betyr igjen at praktiske og estetiske fag i lærerutdanningen må vektlegges slik at skolerte lærere kan videreføre kunnskap i og om ulike typer håndverksfag til sine elever, jf. de innledende kommentarer.

4. Konklusjon

Kulturrådet etterlyser en bredere satsing for disse fagene og beklager at Kunnskapsdepartementet ikke har gått mer inn i forslagene som er fremmet i rapporten fra yrkesfaglig utvalg for immateriell kulturarv og verneverdige fag. En tydeligere og mer helhetlig satsing på disse fagene vil styrke arbeidet med videreføring av tradisjonell håndverkskunnskap i Norge, og bygger opp under Norges ansvar for å ivareta immateriell kulturarv, jf. UNESCOs konvensjon om vern av den immaterielle kulturarven.

Kulturrådet anbefaler at Kunnskapsdepartementet i arbeidet med å bedre utdanningstilbudet for yrkesfagene i større grad ta hensyn til forslagene i rapporten fra yrkesfaglig utvalg for immateriell kulturarv og verneverdige fag. Kulturrådet er gjerne med og diskuterer dette arbeidet videre.

Med hilsen

for Harald Botha
avdelingsleder



Godkjent og ekspedert elektronisk

for Brit Holtebekk
seksjonsleder



